

МИХАИЛО С. МАРАСАНОВ, академски сликар
Зимска школа ликовних педагога, Вршац, 1986.

ПРИМЈЕНА РАЧУНАРА У РЕДОВНОЈ НАСТАВНИ ЛИКОВНЕ КУЛТУРЕ

I. Рачунар је ликовна техника за коју можемо да кажемо да је скоро савременик нашег новог наставног програма. Толико развикани ZX Spectrum настао је тек 1982. године, када смо ми већ радили по новом наставном програму. Исто важи и за њему сличне, мање или више популарне мале рачунаре. Другим ријечима, док смо имали само концепцију, жељу да промијенимо стари наставни, систем школовања, нисмо знали да ће тако брзо бити пронађено и наставно средство које ће нам омогућити да тај нови програм и проведемо. Али смо га, озаконивши концепцију, предвидјели.

Нови програм није могуће превести без активне употребе рачунара. Тиме не мислимо само на предмет "Ликовна култура" или Језично-умјетничко подручје, већ на комплетно збивање за вријеме боравка дјетета у школи. Интердисциплинарност рачунара адекват је конструкције револуције у току нашег образовног система. Циљ нам је да дијете усвоји једно јединствено знање, а не скуп међусобно неповезаних чињеница, које је по старом наставном програму могло да ту и тамо по разним наставним предметима покупи у разним постотцима. Логично је да смо и бројчано мјерење тих постотака замијенили описном (пр)оцјеном позитивних способности ученика.

II. Методике су постојале. Умјесто да те методике предводе реформу, све се то бивше методике раздвојено понашају као примитивне статистике и неопростиво касне за праксом. Не можемо ни приближно одредити када ће нам се створити та нова методика. Изгледа да је "људски фактор" такођер одлучујући и у школи која нам ни пет година по увођењу реформе још увијек није у стању да испоручи за овај наставни програм школован кадар. Тиме долазимо да смо с једне стране изузетно далековидни и напредни када се то тиче нас свих заједно, када је питање далековидности стручно питање, а тако с друге стране мли и без маште, када се питање поставља да ли ћемо изгубити катедру, односно када се нас особно тиче оно за што се стручно залажемо. Привидна је двострукост морала нашег високошколског кадра, а бојазан неоправдана. Питање је само стварне стручности и сучељавања.

III. Најхитнија је примјена стања постојећег наставног кадра такођер и у основној школи. Само У СР Хрватској у том смислу треба описменити преко 27000 наставника. При томе не мислимо само на, рачунарску, већ на то да је потребно промијенити њихову комплетну свијест што укључује:

1. способност, да се уопће схвати реформа,
2. створи жеља да се реформа проведе, и
3. да се та реформа стварно и проведе.

Савјетовања оваквог типа и други облици перманентног обрадовања ја су изванредна прилика коју наставници не смију да заобиђу. Ту нам се самообразовање показује као једини прави облик образовања. Улога школе је само

у таме да нас научи како да учимо, јер је учење трајан процес који испуњава читав људски живот.

IV. Ликовни рад изведен у техници рачунара можемо да сортирамо у свако од класичних ликовних подручја рада. Ликовни рад може бити и анимиран. Звук је саставни дио ликовног рада. Ликовни рад може бити изведен људским гласом. Визуалне могућности су неограничене кад рачунар повеземо са видеом.

V. Како ми у настави ЛИКОВНЕ КУЛТУРЕ рачунар користимо активно, а ту и тамо пасивно кроз програме и симулације, то, је нужност рачунарског описмењавања проистекла из саме природе нашег посла. Ово није течај технологије ове ликовне технике или неког програмског језика.

VI. Истраживања су показала да је дијете у узрасту од 5 година способно да самостално компонира бојама и графичким сетом карактера уграђеним у меморију рачунара. Истраживања, са млађим узрастом су у току.

Ако знамо да је ученик првог разреда основне школе ријешао све дилеме око облика, или скупова, да је у другом разреду усвојио појам променљиве, онда је логично да у узрасту трећег разреда самостално формира програм. Смијешно је стога да се тек у седмом разреду основне школе уводи ИНФОРМАТИКЕ, као неки посебни наставни предмет, када се ученик већ самостално служи рачунаром. Неопростиво је колико смо подцијенили и омаловажили дијете, и припремили му овакав програм рада, који му је био примјерен узрасту у знатно ранијој доби. Говоримо о овом нашем новом наставном програму који имамо. Наравно, у увјетима када би се по њему стварно и радило. Ако не будемо радили по том програму онако како је то замишљено добијемо у будућности не системом школоване генерације, већ масу медиокритета за које ћемо ми вјеровати да су писмени, с једне стране, и са друге стране елитну групу описмењену мимо система школе, која ће бити у стању да држи генерацијски корак са свијетом.

VII. Положај наставника је положај сураднику дјетету у одгојно-образовном процесу. Не можемо дозволити да ученик првог разреда основне школе више зна од свог наставника. То поставља питање постојања школе као институције, што је системско питање.

Најгоре што нам се може десити је то да не живимо у своме времену. Положај наставника укључује и више од тога, јер он мора да предвиди како ће живјети та дјеца на коју он преноси знања. По истом принципу по којем су и они који су формирали концепцију новог школског система у Југославији. Ми им данас морамо честитати далековидности, па макар она била, мјерена годинама, тако кратка да ју можемо ставити на неколико прстију једне руке.

И зато за нас, ликовне педагоге будућност неће стићи она је већ ту, у нашим програмима рада, у наставним средствима, у дјечи с којом и за које радимо. Помозимо себи, самообразовањем, да у њој и живимо.

Захваљујем,

Бује, 21. XII 1985.

Михаило С. Марасанов, акад. сл.